

Laikraksts "Staburags" sadarbībā ar "Latvijas Avīzi" sāk īstenot projektu "Sarežģītā Latvija", kurā kopīgiem spēkiem pētīs un analizēs sabiedrībai nozīmīgas tēmas, apskatot tās gan nacionālā, gan vietējā mērogā. Pētīt tēmu par iespēju senioriem apgūt datorprasmes ierosināja jelgavnieka Alberta Sirmuļa pieredze, kurš kopā ar "LA" žurnālistu Arti Drēziņu meklēja atbildes uz saviem jautājumiem. Savukārt mūsu kolēģe Iveta Skaba pētīja, kāda ir situācija Aizkraukles novadā.

Seniors un dators. Draugs vai ienaidnieks?

ALBERTS SIRMULIS atradis labu kontaktu ar bibliotekāru Rūdolfu Parakeviču un turpinās pilnveidot savas zināšanas arī turpmāk. Viņš ir jau vienoties par konkrētu konsultāciju laiku.

Vai pašvaldībai ir pienākums apmācīt pensionārus datorprasmes bez maksas?

ARTA DRĒZIŅA
TEKSTS UN FOTO

Alberts Sirmulis, 79 gadus vecs jelgavnieks, ir pensionēts virpotājs. Viņam patīk precizitāte, viņš vēlas visu kārtīgi saprast. Acimredzot ar tādu piegājieni pirms vairāk nekā desmit gadiem sācis arī apgūt datora lietošanas prasmes. Bet dators nav virpa un arī cienjamos gados apgūt ko principiāli jaunu nav viegli. Pavadot pie datora pāris stundas kopā ar Albertu, pārsteigts secinu, ka viņš

pat prot atsevišķas tādas lietas, ko es nemāku. Taču diemžēl Alberts nezina vai nespēj atcerēties, vai saprast citas vairākas elementāras lietas.

Kas ir vai nav pašvaldības pienākums?

Alberts Sirmulis uzskata, ka pašvaldības pienākums ir pensionārus bez maksas apmācīt datorprasmes. Par to daudz kārt esot dzirdējis runājam valdību un pašvaldību. Bibliotēkās redz datorklases, kas gan lielākoties stāvo tukšas.

"Visi taču redzam, ka uz papīra drukātais teksts strauji iet mazumā — tas pāriet uz ekrānu, tāpēc bibliotēku pienākums ir mūs apmācīt apieties ar datoru. Mācīt, kamēr iemācāmies, nevis pa stundai nedēļā vai pat retāk. Es, piemēram, mācos lēni: man saka, ka vēl desmit minūtes un es iemācīšos, bet es skaidri zinu, ka neiemācīšos," pārliecināts ir pensionārs.

Alberts stāsta, ka pirms desmit gadiem iemācījies datorā atrast un klausīties Latvijas Radio raidījumu arhīvu, bet laime ilgusi tikai trīs mēnešus, jo parādījies, kā viņš saka, jauns sliekšnis, kas datorā jāpārvar, lai piekļūtu arhīvam, bet viņš to nemācējies. Nebijis neviena, kas viņam to parādā. Tē jāpiebilst, ka pašam sava datora Albertam nav — viņš pie tā nokļūst bibliotēkā. Datorkonsultanti bibliotēkās ne vienmēr pieejami. Alberts joprojām lieto podziņtēl fonu — arī tas neuzlabo viņa iemaņas rīkoties ar datoru.

Alberts iemācījies datorā aplūkot savu bankas kontu un samaksāt namu pārvaldei par dzīvokli, bet to ierādījis bankas darbinieks, ne bibliotēkas speciālists. To dzīve piespiedusi pensionāram izdarīt, jo viņa banka skaidru naudu pieņemot un rēķinus apmaksājot tikai Rīgā, turklāt par papildu samaksu. Tagad Alberta mērķis ir iemācīties līdzīgi samaksāt arī par elektrību, kā arī atrast nepieciešamo informāciju, piemēram, sabiedriskā transporta maršrutu sarakstu, lētākās viesnīcas Latvijas pilsētās.

Pašvaldību labā griba

Kā noskaidroju Latvijas Pašvaldību savienībā (LPS), mūsu valstī nav likumos vai kā citādi noteikts, ka pensionāri būtu jāpamāca apieties ar datoriem.

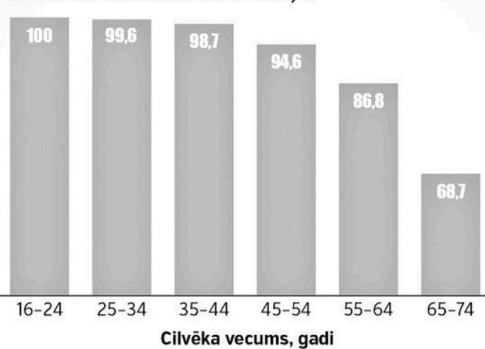
"Pensionāru apmācība ir pašvaldību labas gribas un iespēju jautājums. Tāpat ir dažādas Eiropas fondu programmas, uzņēmumu un iestāžu projekti un akcijas, kuru ietvaros var apgūt datorprasmes," saka LPS padomnieks informācijas tehnoloģiju jautājumos Guntars Kravovskis.

"Izskatīju visus bibliotēku noza-

res normatīvos aktus. Nevienā no tiem nav ietverts nosacījums, ka bibliotēkās ir jāriko datorkursi senioriem. Par maksu vispār nekur nav minēts. Latvijā bibliotēkās dažādām bibliotēkas lietotāju grupām tiek piedāvātas praktiskās nodarbinātības datorlietošanas prasmju stiprināšana un individuālas konsultācijas. Bibliotēkas saprot, ka tām jāinformējam par tām jauno informācijpratība un medijpratība, tāpēc piedāvā dažādas aktivitātes," saka Jelgavas pilsētas bibliotēkas direktores vietniece metodiskajā darbībā Linda Langenfelde. ♦

→ 7. lpp.

Interneta lietošanas biežums, %

Internetu lieto regulāri [vismaz reizi nedēļā]; procentos no Latvijas iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā vecuma grupā; 2023. gada aptauja.

Dati: CSP

Kur senioriem vēl apgūt datorprasmes?

♦ Latvijas senioru kopienu apvienība par saziņošanu projektu naudu katru trešdienu Rīgā pēc iepriekšēja pieraksta bez maksas apmāca seniorus datora un citu viedierīču lietošanas prasmes. "Arī mūsu organizācijas biedri novados cenšas senioriem palīdzēt — pārsvarā tas notiek par pašvaldības un dažādu projektu līdzekļiem. Šai ziņā aktīvas ir Kuldīgas senioru skola, pensionāru biedrība Dobeļē, bet Madonas bibliotēkā par pašvaldības naudu divas bibliotekāres centīgi apmācīja seniorus. Jāsaprot, ka tas nav viegls darbs, kas tiek darīts iespēju robežās. Nevar būt tā, ka cilvēks bibliotēkā ierauga datoru un piepras bezierunu palīdzību un uzmanību neierobežotu laiku. Tajā pašā laikā esmu pārliecināta, ka bibliotēkās senioriem palīdz, tās ir ieinteresētas, lai uz tām nāktu cilvēki un tās neslēgtu, īpaši, ja runa par mazām apdzīvotām vietām. Bibliotēkas uzņemas tādu kā sociālu darbu, kas ir labi un ļoti vēloties, lai seniori to novērtētu kā pretimnākšanu, nevis kaut ko pašu par sevi saprotamu," saka Latvijas senioru kopienu apvienības valdes priekšsēdētājas vietniece Lilita Kalnāja.

♦ Tālākizglītības centrs "BDA" (iepriekš zināms kā "Baltijas datoru akadēmija") ir viens no lielākajiem profesionālo mācību centriem Latvijā un visā Baltijā. Tas piedāvā vairāk nekā 250 kursu, ko pasniedz 120 pasniedzēju, īpaši specializējoties digitālo prasmju mācības un sertifikācijā gan Latvijas, gan ārvalstu klientiem. "BDA" projektu vadības nodaļas vadītāja Līga Peisniece norāda, ka centrā iespējams par maksu apgūt dažāda līmeņa iemaņas darbībā ar viedierīcēm, bet tas nav lēts priekš. Tāpēc L. Peisniece iesaka senioriem pamatiemaņu apguvei rūpīgi sekot bezmaksas iespēju kursiem gan "BDA", gan citos uzņēmumos, kas ik pa laikam tiek izsludināti.

"Tagad gan ir tāds pārtraukums, bet domāju, ka iestādes tūpinās uzskatīt dažādus kursus, kam pieteiksies gan "BDA", gan citi uzņēmumi, kas nodarbojas ar apmācību. Tie ir bezmaksas vai par simbolisku maksu. Senioriem jābūt vēriemīgiem un jāseko informācijai. Seniori iekļaujas pieaugušo mūžizglītības kategorijā. Piemēram, Valsts izglītības attīstības aģentūra tuvākajā laikā plāno uzskatīt

senioru apmācības kursus, Valsts reģionālās attīstības aģentūrā ir projekts, kā strādāt ar portālu Latvija.lv. Nodarbinātības valsts aģentūra organizē kursus. Saprotu, ka senioriem varbūt nav viegli atrast un orientēties informācijā, bet iespējams ir," komentē L. Peisniece.

♦ Latvijas tehnoloģiju un izklaides pakalpojumu uzņēmuma SIA "Tel" ilgtspējās attīstības direktore Adriāna Kauliņa teic: "Tehnoloģijas un to izmantošana pamazām ir ienākus mūsu ikdienā uz palikšanu, un savā darbā ar klientiem novērojām, ka arī senioru prasmes izmantot datoru, planšetdatoru vai kādu citu ierīci ir uzlabojušās, ja salīdzina, kā tas bija pirms vairākiem gadiem.

Lielākā daļa cilvēku gados vairs nav bezpalīdzīgi, jo viņi jau ir apguvuši pamatzināšanas. Periodiski esam organizējuši datormācības šai vecuma grupai un arī citiem interesentiem, bet pašlaik aktuālāka kļūst digitālā drošība. Tāpēc esam izveidojuši timekļa vietni www.digitaladrosiba.lv, kurā ikviens, tostarp seniori, var atrast aktuālāko informāciju par to, kā sargāt savus datus, naudu un

dažādu veidu informāciju par sevi no noziedzniekiem internetā. To nemitīgi papildinām ar aktuālāko informāciju. Ņemot vērā, ka arī vecuma ierobežojums ierīču lietošanā arvien palielinās, esam izveidojuši digitālās drošības ieteikumus pašiem mazākajiem, jau no pirmajiem dzīves gadiem palīdzot apgūt drošu interneta lietošanu.

Esam pārliecināti, ka vecmāmiņas un vecdēdži kopā ar saviem mazbērniem, sekojot līdzi Ričija Rū muzikālajiem piedzīvojumiem, var kaut ko pārņemt arī savā ikdienā pie datora. Savukārt senioriem pieejams digitālās drošības ceļvedis, kurā ir ne vien padomi un ieteikumi, bet arī pieredzes stāsti."

♦ Mācības (ne tikai datorprasmes) piedāvā arī dažādas nevalstiskās organizācijas, piemēram, aktīvas biedrības ir "Rīgas aktīvo senioru alianse RASA", Iksšiles senioru skola, Kuldīgas senioru skola un citas. Seniori par iespējām kontaktēties ar saviem domubiedriem un par apmācībām var interesēties arī savu novadu, pilsētu pensionāru biedrībās.

Datorprasme — dzīves nepieciešamība

→ 6. lpp.
Šķiet, sen pagātnē laiks, kad uz datoru skatījāties kā brīnumu, baidoties tam pieskarties, lai nesalauztu. Tagad bez datora nav iedomājama ikdiens. Vien jautājums — vai ar datoru proti apieties? Bērni un jaunieši strādāt ar datoru iemācās skolā, bet kā gan senioriem? Neesot datorzināšanām, gados vecāki cilvēki sastopas ar dažādām problēmām, no kurām varētu izvairīties, ja būtu digitālās prasmes. “Staburags” centās noskaidrot, kur Aizkraukles senioriem ir iespējas apgūt datorprasmes.

IVETA SKABA

Komplektē nelielas grupas

Plašs kursu piedāvājums ir mācību centrā “Butis”, tostarp arī datorkursu. Kā pastāstīja Aizkraukles filiāles vadītāja Madara Karabeško, par senioriem nav aizmirsts un viņiem ir iespēja apgūt datorprasmes, tiesa, par maksu. Jāatzīst, ka no senioriem par to ir maza interese. Tiek gatavota reklāma un ievietota informācija mājaslapā, taču atsaucība nav tik liela, lai nokomplektētu grupu. Lai grupu varētu nokomplektēt, vajadzīgi astoņi cilvēki. Pāiet ilgs laiks, lai to varētu izdarīt. “Mācību centrā ir visas iespējas — ir pedagogi un datori, programmas,” saka Madara.

Kursi veidoti tieši vecāka gadagājuma cilvēkiem. “Seniori ir interesejušies un uzsveruši, ka vēlas nevis apgūt programmas, bet gūt elementāras zināšanas: ieslēgt datoru, ieliktoties internetā, samaksāt rēķinus internetbankā, rast priekšstatu par sociālajiem tīkliem,” teic filiāles vadītāja.

Varbūt seniorus attur samaksas lielums? Madara Karabeško pieļauj tādu varbūtību, taču uzsver, ka tā nav tik liela. 24 stundu kursi, kuros apgūst pašus pamatus, izmaksā ap 100 eiro. Vēl viena problēma ir tā, ka līdz tiem cilvēkiem, kuri vēlas apgūt datorprasmes, reklāma nemonā. Tā kā reklāmas galvenokārt ir internetā, un, ja cilvēks neprot rīkoties ar datoru un internetu, viņš reklāmu neredz un arī par tādu iespēju nezina. Domājams, ka viņi nepamana arī tās reklāmas, kas izlikta uz aīžu stendiem. “Informācija neaiziet, jo tā ir tā kategorija, kuru grūti atrast un uzrunāt,” secina Madara.

Ar laikraksta starpniecību Madara informē, ka šobrīd tiek komplektēta grupa datorprasmiņu apguvei un apmācība notiks jūnijā. Pieteikties var pa tālruni 27898033. Tā tiešām būs laba iespēja apgūt elementāras zināšanas klātienē, kur līdzās būs pedagogs. Viņš gan mācīs rīkoties ar datoru, gan arī atbildēs uz

AIZKRAUKLES SENIORU BIEDRĪBAS “ASKRĀDE” dalībnieku datorapmācības nodarbību noslēgums. Foto no “Staburaga” arhīva

Grib apgūt jaunas prasmes

- ♦ Vairāk nekā puse jeb 56% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 74 gadiem plāno apgūt jaunas zināšanas un prasmes, no kuriem daži pauduši apņemšanos tās apgūt vairākās jomās. Tā liecina mācību centra “Baltijas datoru akadēmija” un pētījumu aģentūras “Norstat” pagājušā gada septembrī veiktā aptauja.
- ♦ Apņemšanos izglītoties visbiežāk pauduši gados jauni iedzīvotāji, bet no senioriem virs 60 gadu vecuma to apliecinājuši 36% aptaujāto.
- ♦ Kā liecina aptaujas dati, 26% iedzīvotāju vēlas apgūt jaunas zināšanas un prasmes, kas saistītas ar datorprasmiņu uzlabošanu, daži pat vairākās jomās. 12% plāno izglītoties jautājumos par to, kā labāk izmantot mākslīgo intelektu, 8% — apgūt programmatēšanu, testēšanu vai citas specifiskas informāciju tehnoloģijas (IT) prasmes, vēl tikpat — pamata digitālās prasmes. Neliels skaits iedzīvotāju apgūs digitālo marketinga rīkus, digitālās analītiskās prasmes un prezentēšanas rīkus, daļa — kibernetiku.
- ♦ Aptauja notika augustā un septembrī, aptaujājot 1010 Latvijas iedzīvotājus no 18 līdz 74 gadu vecumam.

viesiem neskaidrajām jautājumiem. Nav jābaidās, ja kaut ko nezina, jo pasniedzējs ar visu palīdzēs tikt galā. “Tāpat arī tiek veidotas nelielas grupas, lai pedagogs var strādāt ar katru,” piebilst Madara.

Nodarbības bija noderīgas

Aizkraukles novada Interesu izglītības centra direktore Zane Romanova stāsta, ka saistībā ar pieaugošu izglītību senioriem ir bijušas iespējas apgūt digitālās prasmes. Viens no tām bija pagājušajā gadā, kad digitālās prasmes apguva Aizkraukles un Skrīveru seniori. Tā bija gan datorprasmiņu, gan personisko finanšu plānošanas apguve Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) projektā “Digitālo pakalpojumu izmantošana ikdienas dzīves situācijā risināšanā”. Zane Romanova piebilst, ka senioriem šīs nodarbības bija noderīgas arī tādēļ, ka tika runāts par praktiskām lietām, piemēram, darbošanos Latvija.lv, par krāpniecību digitālajā vidē, un cilvēkiem bija arī konkrēti jautājumi. Aktīvākie seniori internetā iepērkas, un, arī iepērkoties, jāzina par drošību — uz kurām izsiņām nereaģēt, kura lapa droša vai nedroša, kā pārskatīt

naudu utt. Lielākoties seniori ir labtīcīgi cilvēki un var kļūt par krāpšanas upuriem.

Jāstāsta un jādara lēni

“Pēc tā mēs sākām aizdomāties, kā vēl varam palīdzēt. Iesaistījām brīvprātīgos jauniešus. Piemēram, seniors pasaka, ko viņš nemāk. Tad notiek tikšanās ar jauniešiem vai arī iesaistās kāds no centra darbiniekiem un senioram palīdz. Senioriem ir par to interese, viņiem arī brīvā laikā ir vairāk. Aizkrauklē mums vairāk bijusi sadarbība ar senioru biedrību “Askråde”. Pirms tam ar jauniešiem pārrunājām, ka viņi un seniori ir divas dažādas paaudzes un viss jāstāsta un jādara lēni. Situācijas bija dažādas, un labi, ka līdzās bija centra darbinieki, kas jauniešiem palīdzēja. Tā jauniešiem bija arī dzīves skola. Kaut ko jaunu sākot, ir nedrošība un bailes. Tā arī senioriem ar datoriem,” piebilst direktore.

Pavasār bija domāts sarīkot apmācības jauniegāvē par personīgo finanšu plānošanu, bet tur grupa nenokomplektējās, kaut informācija par to bija. “Gribējām, lai par to zina novada seniori arī citur, ne ti-

kai Aizkrauklē,” saka Zane Romanova. “Esam atvērti un gatavi palīdzēt senioriem jebkurā laikā.”

Apmācīs līdz 40 000 cilvēku

Centra direktore stāsta, ka jauniešiem ar senioriem bija interesanti sadarboties. Seniors atnāk ar savu telefonu, pastāsta, ko vēlas apgūt, bet saruna iegriežas citā virzienā. Piemēram, kā internetā apmaksāt gāzes rēķinu, vai kāda e-adrese ir pareiza vai nepareiza. Bija arī situācijas, ka seniors atnāk ar podziņu telefonu, bet viņam ir arī viedtālrunis, ko tuvinieki dāvinājuši. Tas vēl kastītē, nav izsaņots, un nav drosmes sākt lietot. Tad talkā nāk jaunieši un palīdz apgūt viedtālruni lietošanu. Zane bilst, ka arī uz nodarbībām seniori nāca ar saviem datoriem vai planšetdatoriem.

“Kad IZM šo projektu piedāvāja, ieteica ņemt līdzi savu ierīci. Iestādē mācību datori ir visi vienādi, mājās ir citādāks, tāpēc jāpiedāvā iespēja mācīties ar savu ierīci, lai, aizejot mājās, nebūtu apjukuma,” saka Zane.

Runājot par nākotni, Zane Romanova teic, ka drīzumā visā valstī norisināsies Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbalstīts projekts “Sabiedrības digitālo prasmiņu attīstība”, kurā digitālajās prasmēs plānots apmācīt līdz 40 000 cilvēku. Tā mērķauditorija ir arī seniori. “Esam apzinājuši iestādes ar attiecīgu infrastruktūru, tās galvenokārt ir skolas, kuras būtu pieejamas cilvēkiem, kas grib mācīties. Tas ir jauki, ka ir mūžizglītības iespējas un skolas tiek atvērtas visai sabiedrībai.”

Mēģina “rakt” dziļāk

Datorprasmes ir svarīgi apgūt arī senioriem sociālās aprūpes centros (SAC), un tāda iespēja ir SAC “Vecbebrī” iemītniekiem. Īpaši tas nepieciešams tiem, kuri ir jaunākos gados. Vecbebrī senioriem datorprasmes palīdz apgūt jaunieši no Rīgas. Tas bija pagrūti, bet visi cenšas, un ar katru reizi izdodas labāk. Pagājušajos Ziemassvētkos datorā tika izveidoti apsvēkumi.

SAC direktore Inita Bērzkalna teic, ka digitālo zināšanu līmenis senioriem, kuriem interesē datorlietas, ir dažāds. Tiem, kuri datoru apguvuši, interesē lasīt ziņas internetā, sameklēt kādu izziņas informāciju. Novērots, ka, atrodot kādu ziņu, spēj uz nākamās un tā “rok” arvien dziļāk. Vēl senioriem patīk internetā sazināties ar tuviniekiem, tas viņiem šķiet interesanti. Kuriem ir viedtālruni, darbojas ar tiem.

Ne visi grib mācīties

To, ka senioriem ir interese par datorprasmiņu apguvi, “Staburagam”

stāsta arī Aizkraukles senioru biedrības “Askråde” vadītāja Ērika Dāldere: “Iepriekšējā ziemā datorprasmes apguva 12 cilvēki. Tas bija sadarbībā ar Aizkraukles novada Interesu izglītības centru. Pēc tam rudenī bija IZM projekts, kurā iesaistījās 10 cilvēku.”

Ēriks kundze piekrit, ka mūsdienās arī vecāka gadagājuma cilvēkiem nepieciešamas datorzināšanas. Pasta pakalpojumiem tagad ir dārgi, tāpēc visus maksājumus var veikt internetbankā. Arī viņa palīdz savai paziņai samaksāt rēķinus.

Tomēr ne visi ir ar mieru mācīties strādāt ar datoru — nav pārliecināti, ka to iegādāsies, un šaubās, vai tas viņiem vajadzīgs. Arī apguvuši pamatzināšanas, teic, ka darboties ir pagrūti. Ēriks kundze datoru izmanto, lai sakārtotu biedrības lietas un rēķinu samaksai internetbankā.

Bibliotēku ikdiens

Publiski datoriem piekļuve ir bibliotēkās. Aizkraukles novada Kultūras pārvaldes bibliotēku darba metodīķe Regīna Kviese teic, ka bibliotēkās datorprasmes senioriem ierāda jau vairāk nekā 10 gadu un ka palīdzība darbā ar datoru kļuvusi par bibliotekāru ikdienu. Īpaša uzmanība tam tiek pievērsta digitālo prasmiņu nedēļā, kad tas var apgūt visi, kam ir vēlēšanās.

Ikdienā bibliotekāri pirmām kārtām māca pamatprasmes, kā darboties interneta vidē. Sākumā bija arī cilvēki, kuri datoram pat baidījās pieskarties, bija arī kuriozas situācijas, baidījās peli ņemt rokās. “Ja cilvēks saka, ka nesaprot neko, ar datoru ir “uz jūs”, tad jāļauj iepazīt to,” saka R. Kviese. “Jāsaprot, ka lauku apvidos cilvēkiem nav tādu zināšanu. Jāzina, kā lietot, arī par drošību, jo cilvēki baidās, domā, ka par viņu kaut ko vairāk uzzinās. Cilvēks ir jādrošina darboties ar datoru. Tiem, kas to apguvuši, jāpastāsta par interneta ētiku — ko drīkst, ko nedrīkst, piemēram, par fotogrāfiju ievietošanu. Arī to, ka, beidzot darbu, savi dati ir jāizdzēš. Jārūnā arī par mākslīgā intelekta izmantošanu, jāskaidro e-paraksta un internetbankas izmantošana.”

Bibliotēkās telefonos palīdz ieinstalēt lietotnes, kas nepieciešamas ikdienā, piemēram, banku, eparaksts mobile, e-veselības u. c. Pēc tam cilvēks ir priecīgs, izrādās, par tādu iespēju nav zinājis. Vecākā paaudzē ļoti interesējas par “TikTok”.

“Aktivitāte un interese par datorlietām ir liela, un bibliotekāri, neraugoties uz aizņemību, neatsaka palīdzēt un dara to ar prieku. Mācās paši un dalās ar savām zināšanām. Iesaista arī savus bērnus, kuri var mācīt vēl padziļinātāk. Zinu, ka tā notiek Kokneses bibliotēkā,” teic Regīna Kviese. ♦

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild laikraksts “Staburags”. Publikācija tapusi projektā “Sarežģītā Latvija: no valsts līdz novadam”, kurā sadarbojas laikraksti “Latvijas Avīze”, “Staburags”, “Dzirkstele”, “Zemgales Ziņas”, “Bauskas Dzīve”, “Maliens Ziņas” un “Ziemeļlatvija”.